

ÖZET

Nacar, A., Etik İnceleme Düzeyleri Açısından İnsanı Geliştirme Etiği Çalışmalarının Dağılımı: Bir Kapsam İncelemesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Etiği ve Tarihi Programı Doktora Tezi, Ankara, 2024. Bu çalışmada İGE literatürünün, etik inceleme düzeylerinin dağılımı açısından kapsam incelemesi yöntemiyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla WOS, PubMed ve Academic Search Ultimate veritabanlarında gerçekleştirilen taramaların ardından 325 adet makale detaylı incelemeye alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda normatif düzeyin literatürdeki en sık kullanılan, olgu düzeyinin ise en az başvurulan etik inceleme düzeyi olduğu görülmüştür. Seçilen makalelerin yer aldığı dergilerin ağırlıklı olarak sosyal indekslerde tarandığı ve çalışmalarda 2014 yılında belirgin bir artış olduğu izlenmiştir. Ahlaki geliştirmenin ilk sırada yer aldığı, en sık araştırılan etik temanın utilite olduğu, çalışmalarda öne çıkan etik konunun biyokonservatif tutum olduğu ve etik analizlerin ağırlıklı olarak çözüm yerine, anlama-açıklama odaklı yapıldığı saptanmıştır. Karşılaştırmalı incelemelerde ise geliştirmeye sıcak bakan transhümanist ve ılımlılarda çözüm odaklı yaklaşımın biyokonservatif olanlara göre daha belirgin olduğu ve ılımlıların her dört etik inceleme düzeyinde de mevcudiyeti izlenmiştir. Sonuçları itibarıyla bu tez İGE literatüründeki bir kısım bilgi boşluklarının giderilmesine ve gelecek çalışmalara yön verilmesine katkı sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Biyomedikal Geliştirme, Etik Analiz, Utilite, Normatif Etik, Metaetik